

Verenigde Staten willen Strafhof ‘lamleggen’ en stellen zware sancties in

Lize Geurts, Anouk Boone, Marko de Haan, Rik Rutten

De Verenigde Staten leggen verregaande sancties op aan het Internationaal Strafhof (ICC). Dat heeft de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken Marco Rubio vrijdag gezegd in een video op X. Alle transacties met het Hof worden verboden en het Hof zal „toegang tot middelen verliezen”, aldus Rubio.

De Amerikaanse president Donald Trump zal „het Strafhof nooit toestaan Amerikanen te vervolgen”, zei Rubio. Door transacties te verbieden en middelen „af te snijden” wordt het functioneren van het Hof „lamgelegd”. De Verenigde Staten zullen hun campagne tegen het Strafhof voortzetten, dreigt Rubio, en het Hof „steen voor steen afbouwen”, totdat Amerikanen niet langer „bedreigd” worden. De VS zijn geen lid van het Strafhof.

Wanneer welke sancties precies in werking zullen treden, maakte Rubio vrijdag niet bekend. Eerder legden de Verenigde Staten sancties op aan individuele rechters en medewerkers van het Internationaal Strafhof: hun Amerikaanse activa werden bevroren en ze werden uitgesloten van deelname aan het Amerikaanse financiële stelsel. Een Franse ICC-rechter verloor in februari bijvoorbeeld toegang tot zijn Visa-betaalkaart.

Voor het Hof en de bij het ICC aangesloten lidstaten is er nog „ruimte” om met een antwoord te komen op de Amerikaanse bezwaren, stelde Rubio in de videoboodschap.

Het Nederlandse kabinet bereidt een reactie voor op de sancties. Premier Rob Jetten zei vrijdag in zijn wekelijkse persconferentie „al langere tijd” serieus rekening te houden met nieuwe sancties tegen het Strafhof. De premier zal doen „wat nodig is” om „de internationale rechtsorde te laten functioneren”. Diplomatiek doet het kabinet er alles aan om sancties vanuit Washington te voorkomen, zei Jetten.

Op concrete tegenmaatregelen tegen de VS ging de premier niet in. Jetten benadrukte vrijdagmiddag dat landen al gesprekken voeren om het Strafhof te hervormen. De premier nodigde de Verenigde Staten uit om aan die gesprekken mee te doen. Zo zou „verdere escalatie” voorkomen kunnen worden, volgens Jetten.

Grote verdeeldheid

Naar het Nederlandse standpunt wordt ook vanuit Brussel met veel aandacht uitgekeken, vanwege de status van Nederland als gastland van het Strafhof. De verwachting is dat de Europese Commissie geen grote stappen zal voorstellen als Nederland daar niet eerst om vraagt. Zo is er de afgelopen tijd onder meer gespeculeerd over de activering van het Europese ‘blokkeerstatuut’, een wet die Europese bedrijven en organisaties voorschrijft de Amerikaanse sancties niet te erkennen. De Amerikaanse sancties worden zo als het ware ‘geblokkeerd’ door de EU.

Binnen de coalitie en tussen de verschillende ministeries bestond echter grote verdeeldheid over de vraag of Nederland fel zou moeten reageren op zo’n aankondiging van het Witte Huis, melden ingewijden aan NRC. Er is enerzijds aangedrongen op een stevige, principiële tegenreactie, maar er leven ook zorgen over de economische risico’s die daaraan kleven, vanwege de grote kans op vergeldingsmaatregelen vanuit Washington.

Dat de sanctiemaatregelen niet direct ingaan, maar waarschijnlijk pas over enkele maanden van kracht worden, bemoeilijkt het maken van een keuze. Iedereen in Den Haag is bekend met de handelstarieven die

Trump aankondigde, om ze vervolgens voor de invoering alweer in te trekken. Zo'n termijn biedt nog ruimte voor onderhandelingen.

De top van de Europese Commissie stelt zich terughoudend op. Met name Commissievoorzitter Ursula von der Leyen is er veel aan gelegen om de banden met de regering-Trump overeind te houden. Ook bij het departement financiële diensten van de Europese Commissie heerst vrees voor economische represailles. Daar werd tot voor kort herhaaldelijk gezegd de „diplomatieke weg” te verkiezen, en vooral „geen ruchtbaarheid” aan de kwestie te willen geven.

De Europese Commissie staat het ICC en de getroffen rechters en openbaar aanklagers „praktisch” bij om het „belangrijke werk” van het ICC doorgang te laten vinden. Maar hoe zij dit precies doen, daar laten ze zich niet over uit, in het belang van strategische soevereiniteit.

Ook vanuit een aantal EU-regeringen wordt druk gezet op de Commissie om de aankondiging van sancties niet onbeantwoord te laten. „We gaan nu een andere dimensie in”, zegt een in Brussel gestationeerde diplomaat die namens een van deze regeringen spreekt. „Dat de VS niet bij het Internationaal Strafhof zijn aangesloten zijn één ding, maar dat de VS het Hof proberen te vernietigen is van een geheel andere orde.”

Maak NRC jouw voorkeursbron op Google

Bij Google kan je nu zelf aangeven welke nieuwsbronnen jij vaker wil zien in je zoekresultaten. [Meer informatie](#)

[Kies NRC als voorkeursbron](#) Melding voorkeursbron sluiten